

चालू घडामोडी

16 – 31 मार्च 2022

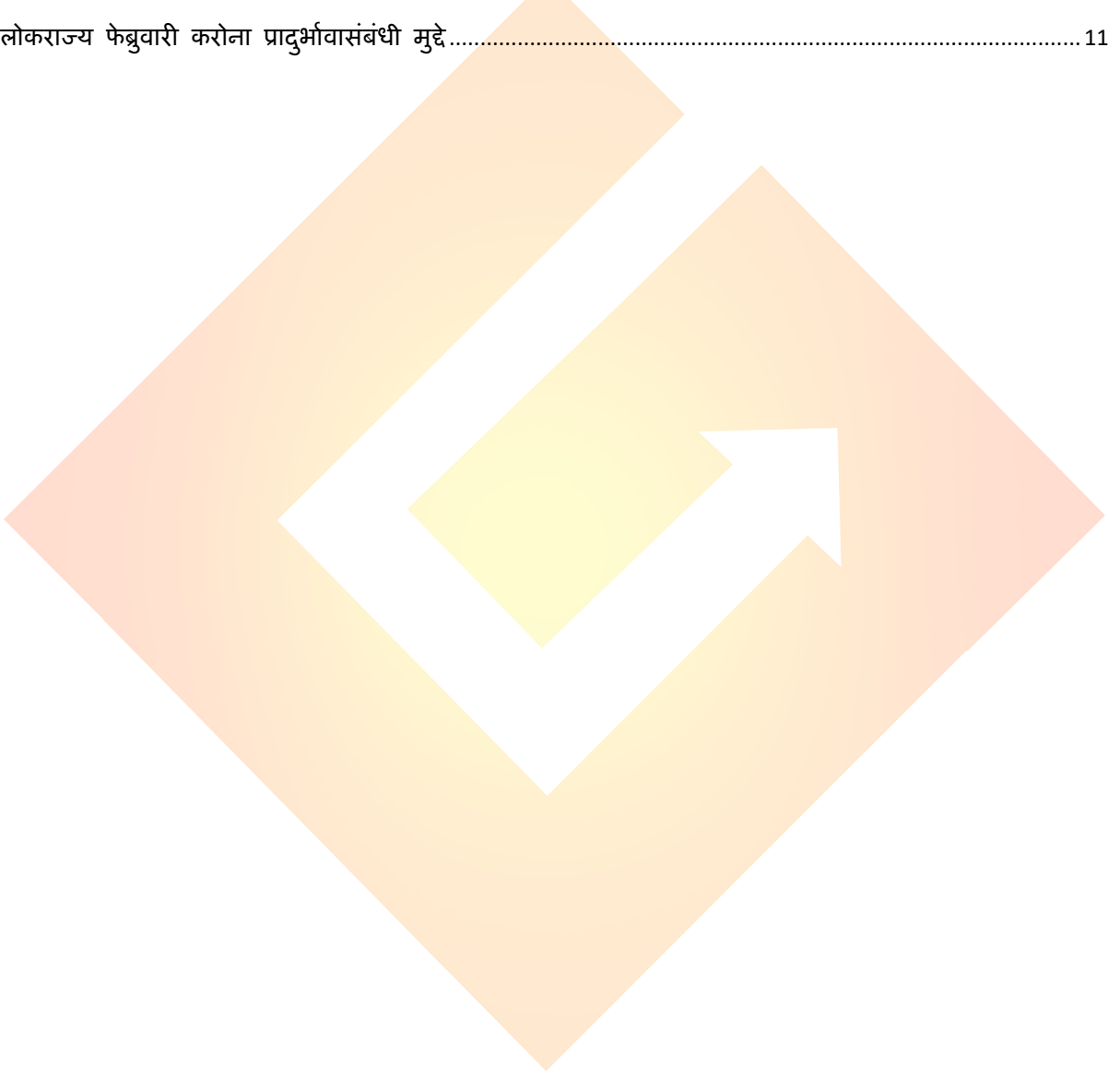
GUIDANCE
G R O U P

संकलन :- अमोल मुंजे

CONTENTS

ई-विधान ऍप्लिकेशन लागू करून नागालँड ही पहिली पेपरलेस विधानसभा बनली.....	3
NeVA बदल:.....	3
भारतातील पहिले 'वर्ल्ड पीस सेंटर' गुरुग्राममध्ये स्थापन केले जाणार आहे.	3
UN वर्ल्ड हॅपीनेस रिपोर्ट 2022: भारत 136 व्या क्रमांकावर आहे.	3
एमव्ही राम प्रसाद बिस्मिल हे गंगा ते ब्रह्मपुत्रेला जाणारे सर्वात लांब जहाज ठरले.	4
2050 पर्यंत नेट-शून्य कार्बन उत्सर्जन: लक्ष्य निर्धारित करणारे मुंबई पहिले दक्षिण आशियाई शहर बनले.	4
बालभारतीतर्फे देशातील पहिल्या पाठ्यपुस्तक संग्रहालयाची निर्मिती.....	4
साखर उत्पादनात महाराष्ट्र अव्वल.....	5
महाराष्ट्राची चार नवी 'पुस्तकांची गावे'!; औदुंबर, वेरूळ, नवेगाव बांध, पोंभुर्ले.....	5
संद्रिय शेती उत्पादनात महाराष्ट्र देशात दुसरा.....	5
लोकसंख्या निर्देशक घड्याळ कार्यान्वित.....	5
महत्त्व :	6
घड्याळ कसे काम करते.....	6
IQAir चा 2021 चा जागतिक वायु गुणवत्ता अहवाल: दिल्ली जगातील सर्वात प्रदूषित राजधानी आहे.....	6
अहवालातील महत्वाचे मुद्दे:	6
कुवेत बनले पृथ्वीवरील सर्वात उष्ण ठिकाण, 53.2 अंश सेल्सिअसची नोंद.....	7
IISc बेंगळूरुमध्ये आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स आणि रोबोटिक्स टेक्नॉलॉजी पार्क सुरू करण्यात आला आहे.....	7
नितीन गडकरी यांच्या हस्ते टोयोटा "मिराई" भारतातील पहिल्या ग्रीन हायड्रोजन फ्युएल सेलचे उद्घाटन.....	7
भारताकडून मध्यम पल्ल्याच्या जमिनीवरून हवेत मारा करणाऱ्या क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी.....	7
MRSAM चे वैशिष्ट्य -	8
युद्ध सराव	8
माता मृत्यू दरात घट.....	8
२०२२ मधलं पहिलं चक्रीवादळ 'असनी'.....	9
फिफा विश्वचषक कतार 2022 चे अधिकृत प्रायोजक म्हणून BYJU'S घोषणा.....	9
जिया राय जगातील सर्वात लहान आणि वेगवान महिला जलतरणपटू ठरली आहे.....	9
शास्त्रीय पवन संगीत वाद्य नरसिंहपेट्टाई नागस्वरमला GI टॅग मिळाला आहे.....	10
94वा अकॅडमी पुरस्कार सोहळा.....	10

(oscars winners list).....	10
GIF स्वरूपाचे निर्माते, स्टीफन विल्हाइट यांचे निधन.....	10
द लिटल बुक ऑफ जॉय हे दलाई लामा आणि डेसमंड टुटू यांनी लिहिलेले पुस्तक प्रकाशित.....	11
लोकराज्य फेब्रुवारी कोरोना प्रादुर्भावासंबंधी मुद्दे.....	11

GUIDANCE
G R O U P

ई-विधान ऍप्लिकेशन लागू करून नागालँड ही पहिली पेपरलेस विधानसभा बनली.

संपूर्णपणे पेपरलेस होण्यासाठी राष्ट्रीय ई-विधान अर्ज (NeVA) कार्यक्रम राबविणारी देशातील पहिली राज्य विधानसभा बनून नागालँडने इतिहास रचला आहे . नागालँड विधानसभा सचिवालयाने चालू अर्थसंकल्पीय अधिवेशनादरम्यान 60 सदस्यांच्या विधानसभेत प्रत्येक टेबलवर एक टॅबलेट किंवा ई-बुक जोडले आहे.

NEVA बदल:

- NeVA ही NIC क्लाउड, MeghRaj वर तैनात केलेली कार्यप्रवाह प्रणाली आहे जी सभागृहाचे कामकाज सुरळीतपणे चालवण्यास आणि सदनचे विधिमंडळ कामकाज पेपरलेस पद्धतीने चालविण्यास मदत करते.
- NeVA हे एक उपकरण तटस्थ आणि सदस्य-केंद्रित ऍप्लिकेशन आहे जे त्यांना सदस्य संपर्क तपशील, कार्यपद्धतीचे नियम, व्यवसायाची यादी, सूचना, बुलेटिन, बिले, तारांकित/अतारांकित प्रश्न आणि उत्तरे यासंबंधी संपूर्ण माहिती टाकून विविध हाउस बिझनेस चतुराईने हाताळण्यासाठी तयार केले आहे. कागदपत्रे, समितीचे अहवाल इ. त्यांच्या हातातील उपकरणे/टॅबलेटमध्ये ठेवतात आणि ते कार्यक्षमतेने हाताळण्यासाठी सर्व विधानमंडळे/विभागांना सुसज्ज करतात.

भारतातील पहिले 'वर्ल्ड पीस सेंटर' गुरुग्राममध्ये स्थापन केले जाणार आहे.

- शांततेचे राजदूत, प्रख्यात जैनाचार्य डॉ लोकेशजी यांनी स्थापन केलेली अहिंसा विश्व भारती संस्था हरियाणातील गुरुग्राम येथे भारतातील पहिले जागतिक शांतता केंद्र स्थापन करणार आहे.
- यासाठी हरियाणा सरकारने संस्थेला गुरुग्रामच्या सेक्टर 39 मध्ये मेदांता हॉस्पिटलसमोर आणि दिल्ली-जयपूर हायवेला लागून एक भूखंड दिला आहे.
- 'वर्ल्ड पीस सेंटर' हे व्यक्तिमत्व निर्माण करण्यासाठी जागतिक दर्जाचे एक प्रमुख केंद्र असेल, जिथे तरुणांचा व्यक्तिमत्व विकास, महिलांचे सक्षमीकरण आणि ध्यानधारणा, योग, भारतीय संस्कृती आणि जैन जीवनशैली आधारित वैज्ञानिक कार्यक्रमांद्वारे मुलांमध्ये संस्कार विकास असे विविध आयाम असतील. येथे आयोजित.

UN वर्ल्ड हॅपीनेस रिपोर्ट 2022: भारत 136 व्या क्रमांकावर आहे.

- संयुक्त राष्ट्रांनी वर्ल्ड हॅपीनेस रिपोर्ट 2022 (वर्ल्ड हॅपीनेस लिस्ट 2022) जाहीर केला.
- भारत 186 देशांमध्ये 136 व्या स्थानावर आहे, तर फिनलंड सलग पाचव्या वर्षी अव्वल स्थानावर आहे.
- युनायटेड नेशन्स सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट मेजर्स नेटवर्कने वर्ल्ड हॅपीनेस रिपोर्ट 2022 जाहीर केला आहे. यामध्ये कोविड-19 आणि जगभरातील इतर घटनांचा लोकांवर काय परिणाम होतो यावर भर देण्यात आला आहे.
- या अहवालानुसार जागतिक सुखाच्या यादीत भारत 136 व्या स्थानावर आहे तर 2021 साली भारत 139 व्या क्रमांकावर होता.

- यंदाच्या अहवालात युरोपियन देश फिनलंडला आनंदी राहण्याच्या बाबतीत सर्व देशांच्या पुढे ठेवले आहे. त्यानंतर डेन्मार्क, आइसलँड, स्वित्झर्लंड, नेदरलँड्स, लक्झेम्बर्ग, नॉर्वे, इझ्रायल यांचा क्रमांक लागतो.
- या अहवालानुसार पाकिस्तान या यादीत 121 व्या स्थानावर आहे तर बांगलादेश आणि चीन अनुक्रमे 94 व्या आणि 72 व्या स्थानावर आहेत.
- युद्धग्रस्त अफगाणिस्तानचे लोक त्यांच्या जीवावर सर्वाधिक दुःखी आहेत. या यादीत त्याला शेवटच्या स्थानावर स्थान मिळाले आहे. त्यापाठोपाठ झिम्बाब्वे (१४४ वा), र्वांडा (१४३वा), बोत्स्वाना (१४२) आणि लेसोथो (१४१वा) यांचा क्रमांक लागतो. या यादीत अमेरिका १६व्या क्रमांकावर आहे.

एमव्ही राम प्रसाद बिस्मिल हे गंगा ते ब्रह्मपुत्रेला जाणारे सर्वात लांब जहाज ठरले.

- एमव्ही राम प्रसाद बिस्मिल हे गंगा ते ब्रह्मपुत्रेपर्यंतचे सर्वात लांब जहाज बनले आहे. 90 मीटर लांब आणि 26 मीटर रुंद प्लोटिला, 2.1 मीटरच्या मसुद्याने भरलेल्या, 15 मार्च 2022 रोजी हल्दियातील श्यामा प्रसाद मुखर्जी बंदरातून पांडू बंदरापर्यंत जड मालवाहू वाहतुकीची पायलट रन यशस्वीपणे पूर्ण करून पराक्रम गाजवला.
- 16 फेब्रुवारी 2022 रोजी केंद्रीय बंदरे, जहाजबांधणी आणि जलमार्ग (PSW), सर्बानंद सोनोवाल यांनी दोन बार्जेससह (DB कल्पना चावला आणि DB APJ अब्दुल कलाम) कोलकाता येथील हल्दिया डॉकमधून मालवाहू जहाजाला हिरवा झेंडा दाखवला आणि डॉकमध्ये उतरवला.

2050 पर्यंत नेट-शून्य कार्बन उत्सर्जन: लक्ष्य निर्धारित करणारे मुंबई पहिले दक्षिण आशियाई शहर बनले.

- मुंबई, महाराष्ट्राने '2050 पर्यंत कार्बन उत्सर्जन शून्य करण्यासाठी' तपशीलवार फ्रेमवर्क जाहीर केले आणि असे लक्ष्य निर्धारित करणारे दक्षिण आशियातील पहिले शहर ठरले.
- 2070 पर्यंत निव्वळ शून्य उत्सर्जनापर्यंत पोहोचण्याच्या भारताच्या उद्दिष्टापेक्षा मुंबईचे लक्ष्य 20 वर्षे पुढे आहे. लक्ष्यांमध्ये 2030 पर्यंत हरितगृह वायू (GHG) उत्सर्जनात 30% कपात आणि 2040 पर्यंत 44% कपात यांचा समावेश आहे.
- सार्वजनिक वाहतुकीचे विद्युतीकरण करण्यासारख्या डीकार्बोनायझेशन उपायांसाठी मुंबईने अनेक अल्पकालीन उद्दिष्टे निश्चित केली आहेत, 2023 पर्यंत 130 अब्ज रुपये (USD \$1.7 अब्ज) खर्चून 2,100 इलेक्ट्रिक बसेसचा अवलंब करण्याची योजना आहे.

बालभारतीतर्फे देशातील पहिल्या पाठ्यपुस्तक संग्रहालयाची निर्मिती

- राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळाकडून (बालभारती) देशातील पहिल्या पाठ्यपुस्तक संग्रहालयाची राज्यात निर्मिती करण्यात येणार आहे. या संग्रहालयात अनेक दुर्मीळ पाठ्यपुस्तके अभ्यासासाठी उपलब्ध करून देण्यात येतील.
- बालभारतीच्या ग्रंथालयात १८३७ पासूनची दुर्मीळ पुस्तके जपून ठेवण्यात आली आहेत. त्यामुळे या संग्रहालयात या दुर्मीळ पुस्तकांची मांडणी करण्यात येईल. पाठ्यपुस्तकांचा उद्देश, रचना, वैशिष्ट्य, स्वरूप आणि इतिहास यांचा अभ्यास संग्रहालयाच्या माध्यमातून करणे शक्य होईल.

या संग्रहालयासाठी देशातील अन्य राज्यातील पाठ्यपुस्तकेही एकत्र करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे.

साखर उत्पादनात महाराष्ट्र अव्वल

- यंदाच्या हंगामात महाराष्ट्राने साखर उत्पादनामध्ये देशात पहिला क्रमांक मिळवला असून ११ कोटी ५४ लाख १८ हजार विवंटल साखरेचे उत्पादन केले.
- या वाढत्या साखर उत्पादनामुळे महाराष्ट्राने चीन, थायलंड, ऑस्ट्रेलिया, पाकिस्तान या देशांपेक्षा साखर उत्पादनात आघाडी घेतली आहे. ब्राझीलबरोबर महाराष्ट्र ऊस व इथेनॉल उत्पादनाबाबत स्पर्धा करत आहे.
- चालू वर्षी १०.३८ टक्के साखर उतारा
- देशात साखर उत्पादनात मागील दोन ते तीन वर्षे उत्तरप्रदेश अग्रस्थानी होते. तर महाराष्ट्र दुसऱ्या स्थानी राहिला होता. हे चित्र यंदा बदलले असून महाराष्ट्राने ऊस गाळप आणि साखर उत्पादनात उत्तरप्रदेशला मागे टाकत देशात प्रथम क्रमांक मिळविला आहे. महाराष्ट्राने उत्तरप्रदेशच्या तुलनेत सुमारे ३५ लाख विवंटलहून अधिक साखरेचे जादा उत्पादन घेतले आहे.

महाराष्ट्राची चार नवी 'पुस्तकांची गावे'!; औदुंबर, वेरूळ, नवेगाव बांध, पोंभुर्ले

- पश्चिम महाराष्ट्रातील औदुंबर, मराठवाड्यातील वेरूळ, विदर्भातील नवेगाव बांध आणि कोकणातील पोंभुर्ले ही महाराष्ट्राची नवी चार 'पुस्तकांची गावे' ठरणार आहेत. सातारा जिल्ह्यातील भिलार पाठोपाठ या चार गावांना हा 'पुस्तकांचे गाव' असा मान मिळत आहे.
- आत्ता पुणे महसूल विभागातून औदुंबर (जि. सांगली), औरंगाबाद विभागातून वेरूळ (जि. औरंगाबाद), नागपूर विभागातून नवेगाव बांध (जि. गोंदिया) आणि कोकण विभागातून पोंभुर्ले (जि. सिंधुदुर्ग) या चार गावांची निवड करण्यात आली आहे.

सॅद्रिय शेती उत्पादनात महाराष्ट्र देशात दुसरा

- रासायनिक खतांचा वापर न करता सॅद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्याच्या केंद्र व राज्य सरकारच्या प्रयत्नांना यश येताना दिसत आहे.
- सॅद्रिय शेती उत्पादनात महाराष्ट्र देशात दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. पहिल्या क्रमांकावर शेजारचे मध्यप्रदेश आहे. राज्याच्या ताज्या आर्थिक पाहणी अहवालात ही बाब नमूद करण्यात आली आहे. त्यानुसार, २०२०-२१ या वर्षात १.२६ लाख मे.टन सॅद्रिय शेतीतील उत्पादनाची निर्यात करण्यात आली आहे.
- महाराष्ट्र शासनाने नुकताच २०२१-२२ या वर्षाचा आर्थिक पाहणी अहवाल जाहीर केला. त्यात राज्य सॅद्रिय उत्पादनात मध्यप्रदेश नंतर दुसऱ्या क्रमांकावर (२२ टक्के वाटा) असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

लोकसंख्या निर्देशक घड्याळ कार्यान्वित

लोकसंख्येची ताजी आकडेवारी दर्शविणारे पुण्यातील पहिले लोकसंख्या निर्देशक डिजिटल घड्याळ कार्यान्वित झाले आहे. आगरकर रस्त्यावरील गोखले राज्यशास्त्र व अर्थशास्त्र संस्थेच्या (अभिमत विद्यापीठ) दर्शनी भागात हे घड्याळ बसविण्यात आले आहे.

केंद्रसरकारच्या आरोग्य आणि बालकल्याण विभागाच्या सहकार्याने लोकसंख्या संशोधन केंद्राने हे घड्याळ बसविले आहे. महाराष्ट्राबरोबरच देशातील लोकसंख्येची बदलती आकडेवारी या घड्याळाच्या माध्यमातून कळते. देशभरात विविध ठिकाणी अशी लोकसंख्या निर्देशक घड्याळे बसविण्यात येत आहेत.

महत्त्व :

- लोकसंख्येची सहज आणि नियमित माहिती मिळणार
- देशातील, राज्यातील मिनिटाला होणारा बदल टिपला जाईल
- बालमृत्यू दर, प्रजनन दर, माता मृत्यू दरासंबंधीच्या माहितीसाठी उपयुक्त
- लोकसंख्येसंबंधी जागरूकता निर्माण करण्याचा प्रयत्न

घड्याळ कसे काम करते

देशभरातील विविध संस्थांतर्फे जन्म आणि मृत्यूची नोंद घड्याळात घेण्यात येते. या नोंदीचा वापर करत लोकसंख्या संशोधन केंद्राच्यावतीने प्रत्येक मिनिटाला बदलणाऱ्या लोकसंख्येची नोंद नमूद करता येते. या माहितीच्या आधारेच लोकसंख्येची ताजी आकडेवारी डिजिटल पद्धतीने मांडण्यात येते.

IQAIR चा 2021 चा जागतिक वायु गुणवत्ता अहवाल: दिल्ली जगातील सर्वात प्रदूषित राजधानी आहे.

- IQAir च्या 2021 च्या जागतिक वायु गुणवत्ता अहवालानुसार नवी दिल्लीला सलग दुसऱ्या वर्षी जगातील सर्वात प्रदूषित राजधानी शहर म्हणून स्थान देण्यात आले आहे.
- त्यापाठोपाठ ढाका (बांगलादेश), एन'जामेना (चाड), दुशान्बे (ताजिकिस्तान) आणि मस्कत (ओमान) ही पाच सर्वाधिक प्रदूषित राजधानी असलेल्या शहरांमध्ये नवी दिल्ली आहे.
- दरम्यान, भिवडी हे भारतातील सर्वाधिक प्रदूषित शहर असून त्यानंतर गाझियाबाद, दिल्ली आणि जौनपूर यांचा क्रमांक लागतो.

अहवालातील महत्त्वाचे मुद्दे:

- स्विस संस्थेचा 2021 चा जागतिक वायु गुणवत्ता अहवाल IQAir हा PM2.5 साठी अद्ययावत वार्षिक WHO हवा गुणवत्ता मार्गदर्शक तत्वांवर आधारित पहिला प्रमुख जागतिक वायु गुणवत्ता अहवाल आहे.
- नवीन मार्गदर्शक तत्वे सप्टेंबर 2021 मध्ये जारी करण्यात आली आणि विद्यमान वार्षिक PM2.5 मार्गदर्शक तत्वे 10 ऑगस्ट/m³ ते 5 ऑगस्ट/m³ पर्यंत कमी केली.
- अहवालात 117 देश, प्रदेश आणि प्रदेशांमधील 6,475 शहरांमधील PM2.5 वायू प्रदूषण मोजमापांचे विश्लेषण करण्यात आले आहे.
- 2021 मध्ये मध्य आणि दक्षिण आशियातील 15 सर्वाधिक प्रदूषित शहरांपैकी 12 भारतातील होती.
- 2020 मध्ये 84 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ च्या तुलनेत 2021 मध्ये नवी दिल्लीतील PM2.5 एकाग्रता 14.6 टक्क्यांनी वाढून 96.4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ झाली.

कुवेत बनले पृथ्वीवरील सर्वात उष्ण ठिकाण, 53.2 अंश सेल्सिअसची नोंद

- कुवेतचे तापमान 53.2 अंश सेल्सिअस (127.7 अंश फॅरेनहाइट) पर्यंत पोहोचले , ज्यामुळे ते पृथ्वीवरील सर्वात उष्ण ठिकाणांपैकी एक बनले.
- कुवेतमध्ये गेल्या उन्हाळ्यात इतकी उष्णता होती की आकाशातून पक्षी मेले. समुद्रातील घोडे खाडीत मरण पावले. मृत वलॅम्सने खडकांचा लेप लावला होता, त्यांचे कवच वाफवल्यासारखे उघडले होते.
- जागतिक संसाधन संस्थेच्या म्हणण्यानुसार, देश विजेसाठी तेल जाळत आहे आणि दरडोई सर्वोच्च जागतिक कार्बन उत्सर्जित करणाऱ्यांपैकी एक आहे.

IISc बेंगळूरुमध्ये आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स आणि रोबोटिक्स टेक्नॉलॉजी पार्क सुरु करण्यात आला आहे

- बंगळूरु येथील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स (IISc) येथे 230 कोटी रुपयांच्या बियाणे निधीसह कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि रोबोटिक्स टेक्नॉलॉजी पार्क (ARTPARK) लाँच करण्यात आले.
- ARTPARK, न जोडलेल्यांना जोडण्यासाठी भविष्यातील तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या इराद्याने, देशात जागतिक पातळीवर अग्रगण्य कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI) आणि रोबोटिक्स इनोव्हेशन इकोसिस्टम तयार करण्यावर काम करेल.
- देशाच्या भल्यासाठी तंत्रज्ञानाचा, विशेषतः AI आणि रोबोटिक्सचा प्रभावीपणे वापर करण्यासाठी ARTPARK ची स्थापना करण्यात आली आहे. आरोग्यसेवा, शिक्षण, गतिशीलता, पायाभूत सुविधा, कृषी, किरकोळ आणि सायबर-सुरक्षा या क्षेत्रातील महत्वाकांक्षी मिशन-मोड R&D प्रकल्प राबवून सामाजिक प्रभाव निर्माण करण्यासाठी नवकल्पना चॅनेल करणे हे ARTPARK चे उद्दिष्ट आहे, ज्याचे उद्दिष्ट भारतासाठी अनन्य समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी आहे.

नितीन गडकरी यांच्या हस्ते टोयोटा “मिराई” भारतातील पहिल्या ग्रीन हायड्रोजन फ्युएल सेलचे उद्घाटन

- केंद्रीय रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्री, नितीन गडकरी यांनी नवी दिल्ली येथे जगातील सर्वात प्रगत तंत्रज्ञान-विकसित ग्रीन हायड्रोजन फ्युएल सेल इलेक्ट्रिक व्हेईकल (FCEV) टोयोटा मिराईचे उद्घाटन केले. टोयोटा मिराई हे भारतातील पहिले फ्युएल सेल इलेक्ट्रिक व्हेईकल (FCEV) आहे, जे पूर्णपणे हायड्रोजनवर चालते.
- कारमध्ये लिथियम आयन बॅटरी आणि इलेक्ट्रिक मोटर देखील आहे. हायड्रोजनच्या तीन टाक्या आहेत, ज्यात 5.6 किलो हायड्रोजन बसू शकतो. जे ६०० किमीपेक्षा जास्त जाण्यासाठी पुरेसे आहे.

भारताकडून मध्यम पल्ल्याच्या जमिनीवरून हवेत मारा करणाऱ्या क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी

भारताने रविवारी ओडिशातील बालासोरच्या किनाऱ्यावर मध्यम पल्ल्याच्या पृष्ठभागावरून हवेत मारा करणाऱ्या क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी घेतली. ही हवाई संरक्षण प्रणाली भारतीय लष्कराचा एक भाग आहे.

MRSAM चे वैशिष्ट्य -

- MRSAM चे वैशिष्ट्य म्हणजे ते जमिनीपासून आकाशापर्यंत लांब अंतरावरील शत्रूच्या कोणत्याही हवाई हल्ल्याला हाणून पाडू शकते. ते एका प्रयत्नात आपले लक्ष्य नष्ट करू शकते. यामध्ये कॉम्बॅट मॅनेजमेंट सिस्टीम, रडार सिस्टीम, मोबाईल लॉचर सिस्टीम, अँडव्हान्स लॉन्ग रेंज रडार, रिलोडर व्हेईकल आणि फील्ड सर्व्हिस व्हेईकल इत्यादींचा समावेश आहे.
- एकदा लॉचर केल्यावर, MRSAM थेट आकाशात 16 किमी पर्यंतच्या लक्ष्यावर मारा करू शकते. तसे, त्याची श्रेणी अर्धा किलोमीटर ते 100 किलोमीटर आहे. म्हणजेच या रेंजमध्ये येणारे शत्रूचे वाहन, विमान, ड्रोन किंवा क्षेपणास्त्र नष्ट केले जाऊ शकते.
- दरम्यान, भारताने इस्रायलकडून MRSAM क्षेपणास्त्रांच्या पाच रेजिमेंट खरेदी करण्याबाबत बोलले आहे. यात 40 लॉचर्स आणि 200 क्षेपणास्त्रे असतील. या डीलची किंमत सुमारे 17 हजार कोटी रुपये आहे. या क्षेपणास्त्रांच्या तैनातीमुळे भारताला हवाई संरक्षण ढाल बनण्यास मदत होईल. ते 2023 पर्यंत तैनात केले जातील अशी अपेक्षा आहे.

युद्ध सराव

क्र	सरावाचे नाव	कोणामध्ये	कुठे
१	कोल्ड रिस्पॉन्स 2022	नाटो	नोंवे 14 मार्च ते १ एप्रिल 2022
२	LAMITIYE-2022	भारत-सेशेल्स	9 वा 22 ते 31 मार्च 2022 सेशेल्स
३	EX-DUSTLIK	भारतीय सैन्य आणि उझबेकिस्तान सैन्य	3 रा 22 ते 31 मार्च 2022 उझबेकिस्तान
४	बरसामा शिल्ड 2022	ऑस्ट्रेलिया, न्यूझीलंड, सिंगापूर आणि युनायटेड किंगडम	मलेशिया

माता मृत्यू दराने घट

- केंद्र सरकारने सोमवारी जाहीर केले की भारतातील माता मातृत्व गुणोत्तर (MMR) 10 अंकांनी घसरले आहे, केरळ, महाराष्ट्र आणि उत्तर प्रदेशमध्ये सर्वात तीव्र घट नोंदवली गेली आहे. केरळ, महाराष्ट्र आणि उत्तर प्रदेश या तीन राज्यांनी एमएमआरमध्ये 15 टक्क्यांहून अधिक घट दर्शविली आहे.
- तथापि, पश्चिम बंगाल, हरियाणा, उत्तराखंड आणि छत्तीसगडमध्ये एमएमआरमध्ये वाढ चिंतेचे कारण बनली आहे.
- भारताचे रजिस्ट्रार जनरल यांनी MMR वरील एका विशेष बुलेटिनमध्ये, ज्यामध्ये गर्भधारणा आणि बाळंतपणादरम्यान होणाऱ्या गुंतागुंतांमुळे होणाऱ्या मृत्यूंचा संदर्भ आहे, असे म्हटले आहे की, हे प्रमाण 2016-18 मधील 113 वरून 2017-19 मध्ये 103 पर्यंत घसरले आहे, 8.8 टक्क्यांनी घसरले आहे.
- या सततच्या घसरणीसह, भारत 2030 पर्यंत 70/लाख जिवंत जन्माचे शाश्वत ध्येय विकास (SDG) लक्ष्य गाठण्याच्या मार्गावर आहे.

- SDG लक्ष्य गाठलेल्या राज्यांची संख्या आता 5 वरून 7 वर आली आहे आणि त्यात केरळ (30), महाराष्ट्र (38), तेलंगणा (56), तामिळनाडू (58), आंध्र प्रदेश (58), झारखंड (61) आणि गुजरात (70) यांचा समावेश आहे.
- आता नऊ राज्ये आहेत ज्यांनी राष्ट्रीय आरोग्य धोरणानुसार MMR चे लक्ष्य साध्य केले आहे, जे 2020 पर्यंत 100/लाख जिवंत जन्माचे होते. या सात राज्यांव्यतिरिक्त, इतर दोन राज्ये कर्नाटक (83) आणि हरियाणा (96) आहेत.
- पाच राज्ये - उत्तराखंड (101), पश्चिम बंगाल (109), पंजाब (114), बिहार (130), ओडिशा (136) आणि राजस्थान (141) मध्ये 100-150 च्या दरम्यान एमएमआर आहे, तर चार राज्यांसाठी, छत्तीसगड (160), मध्य प्रदेश (163), उत्तर प्रदेश (167) आणि आसाम (205) मध्ये 150 च्या वर MMR आहे.

२०२२ मधलं पहिलं चक्रीवादळ 'असनी'

- बंगालच्या उपसागरात गेल्या काही दिवसांपासून निर्माण झालेले कमी दाबाचे क्षेत्र आज प्रबळ होण्याची शक्यता असून आसानी चक्रीवादळ येण्याची दाट शक्यता आहे.
- 'असनी' चे साधारणतः सिंहली भाषेत 'क्रोध' असे भाषांतर केले जाते. हे ७० किमी आणि ९० किमीच्या वेगाने वान्याचे चक्रीवादळ असण्याची शक्यता आहे.

फिफा विश्वचषक कतार 2022 चे अधिकृत प्रायोजक म्हणून BYJU'S घोषणा

- बीवायजेयू या भारतीय एडटेक कंपनीला फिफा विश्वचषक कतार 2022 चे अधिकृत प्रायोजक म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.
- BYJU'S या भागीदारीसह, फिफा विश्वचषक 2022 चे चिन्ह, गुण आणि मालमतांच्या हक्कांचा फायदा घेईल. जगभरातील उत्कट फुटबॉल चाहत्यांशी संपर्क साधण्यासाठी ते अद्वितीय जाहिराती देखील चालवू शकतात.
- आता वर्ल्ड कपशी संबंधित BYJU'S ही पहिली भारतीय कंपनी ठरली आहे.
- बीवायजेयूचे संस्थापक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी बायजू रवींद्रन यांनी सांगितले की, फिफा विश्वचषक कतार 2022 चे प्रायोजकत्व देण्यासाठी प्रत्येकजण उत्सुक आहे. ही जगातील सर्वात मोठी एकल-क्रीडा स्पर्धा आहे.

जिया राय जगातील सर्वात लहान आणि वेगवान महिला जलतरणपटू ठरली आहे.

- 13 वर्षीय जिया रायने पाल्क सामुद्रधुनीत 28.5 किमी अंतर कापून इतिहास रचला आहे.
- पॅरा जलतरणपटू जिया राय श्रीलंकेतील तलाईमन्नार ते तामिळनाडूतील धनुष्कोडीतील अरिकलमुनाईपर्यंत पाल्क सामुद्रधुनी पोहत ओलांडून आहे. हे अंतर तिनं अवघ्या 13 तास १० मिनिटात पार केलं.
- ती पाल्कची सामुद्रधुनीत पोहणारी जगातील सर्वात लहान आणि वेगवान महिला जलतरणपटू ठरली आहे. यापूर्वीचा विक्रम भुला चौधरीच्या नावावर २००४ मध्ये १३ तास ५२ मिनिटांत होता.
- जिया राय ही मुंबईत कार्यरत असलेल्या भारतीय नौदल अधिकारी मदन राय यांची मुलगी आहे. जिया ऑटिझमने ग्रस्त आहे.

शास्त्रीय पवन संगीत वाद्य नरसिंहपेट्टई नागस्वरमला GI टॅग मिळाला आहे

- कुंभकोणम जवळील एका गावातील कारागिरांनी पारंपारिकपणे बनवलेले शास्त्रीय पवन संगीत वाद्य नरसिंहपेट्टई नागस्वरम, याला भौगोलिक संकेत (GI) टॅग प्राप्त झाला आहे.
- नरसिंहपेट्टई गावातील कारागीर, ज्यांना ही लाकडी वाद्ये बनवण्याचे कौशल्य त्यांच्या पूर्वजांकडून मिळालेले आहे, ते विशिष्ट कौशल्याची आवश्यकता असलेल्या प्रक्रियेतून ती बनवत आहेत. आता कलाकारांद्वारे वापरल्या जाणाऱ्या नागस्वरमला 'परी नागस्वरम' म्हणतात, जो 'थिमिरी' पेक्षा लांब आहे.
- 'नरसिंहपेट्टई नागस्वरम' चा एक मोठा भाग आचा (हार्डविकिया बिनाटा) झाडापासून बनवला जातो आणि अनेक वेळा कारागीर जुन्या घरांच्या काही भागातून लाकूड वापरतात.
- कारागीर सुतारकामाच्या साधनांव्यतिरिक्त ड्रिलिंग मशिनचा वापर करतात, जे लग्न आणि मंदिराच्या उत्सवासारख्या कार्यक्रमांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर वाजवले जातात.

94वा अकॅडमी पुरस्कार सोहळा

- हॉलिवूडमधील डॉल्बी थिएटरमध्ये 94वा अकॅडमी पुरस्कार सोहळा (Oscars 2022) 27 मार्च रोजी पार पडला.
- कोरोना महामारीनंतर तीन वर्षांनी हा पुरस्कार सोहळा आयोजित करण्यात आला आहे. यावेळी अनेक कलाकारांनी अत्यंत आकर्षक पोशाखात उपस्थिती लावली.
- अॅमी शूमर, रेजिना हॉल आणि वांडा सायकस यांनी या पुरस्कार सोहळ्याचं सूत्रसंचालन केलं.
- 'द पॉवर ऑफ द डॉग' या चित्रपटाला यावेळी सर्वाधिक 12 नामांकनं मिळाली होती. त्यानंतर 'ड्युन'ला (Dune) 10, बेलफास्ट आणि वेस्ट साईड स्टोरीला सात नामांकनं मिळाली. विल रिमथच्या किंग रिचर्ड या चित्रपटाला सहा नामांकनं मिळाली होती.

(OSCAR WINNERS LIST)

- सर्वोत्कृष्ट चित्रपट- कोडा (CODA)
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री- जेसिका चेस्टेन, द आईज ऑफ टॅमी फाये (The Eyes of Tammy Faye)
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेता- विल रिमथ, किंग रिचर्ड (King Richard)
- सर्वोत्कृष्ट दिग्दर्शक- जेन कॅम्पियन, द पॉवर ऑफ द डॉग (The Power of the Dog)
- सर्वोत्कृष्ट ओरिजिनल गानं- नो टाइम टू डाय, नो टाइम टू डाय (No Time to Die) बिली एलिश आणि फिनिज ओकॉनेल यांनी दिलं संगीत
- सर्वोत्कृष्ट माहितीपट फिचर- समर ऑफ सोल Summer of Soul (...Or, When the Revolution could not be televised)
- सर्वोत्कृष्ट अडाप्टेड स्क्रिनप्ले- शियान हेडर (CODA)
- सर्वोत्कृष्ट आंतरराष्ट्रीय फिचर- ड्राइव्ह माय कार (जपान)
- सर्वोत्कृष्ट ॲनिमेटेड फिचर- एन्कॅंटो (Encanto)

GIF स्वरूपाचे निर्माते, स्टीफन विल्हाइट यांचे निधन

ग्राफिक्स इंटरवेंज फॉरमॅट (GIF) फॉरमॅटचे निर्माते स्टीफन विल्हाइट यांचे वयाच्या 74 व्या वर्षी कोविड-19 संबंधित समस्यांमुळे निधन झाले. विल्हाइटने 1987 मध्ये CompuServe येथे काम करत असताना

ग्राफिक्स इंटरवेंज फॉरमॅट किंवा GIF तयार केले. ऑक्सफर्ड अमेरिकन डिक्शनरीने 2012 मध्ये GIF शब्दाला वर्षातील सर्वोत्तम शब्द म्हणून घोषित केले. 2013 मध्ये त्यांना वेबी लाइफटाइम अचिव्हमेंट पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

द लिटल बुक ऑफ जॉय हे दलाई लामा आणि डेसमंड टुटू यांनी लिहिलेले पुस्तक प्रकाशित

नोबेल शांतता पारितोषिक विजेते 14वे दलाई लामा (तेन्ड्रिन ग्यात्सो) आणि आर्चबिशप डेसमंड टुटू यांनी सह-लेखक केलेली चित्र पुस्तक आवृत्ती, "द लिटल बुक ऑफ जॉय" हे शीर्षक सप्टेंबर 2022 मध्ये प्रसिद्ध होईल. कलाकार शफेल लोपेझ आणि रॅचेल न्यूमन यांनी दिलेली चित्रे आणि डग्लस अब्राम्स यांनी मजकूरवर सहयोग केला. हे पुस्तक स्वऱ्या आनंदाच्या अर्थावर लक्ष केंद्रित करते, जे भौतिकवादी जगात नसून मानवाच्या स्वभावात आहे.

लोकराज्य फेब्रुवारी कोरोना प्रादुर्भावासंबंधी मुद्दे

उत्परिवर्तित विषाणू प्रकार					
विषाणू प्रकार	अल्फा	बीटा	गॅमा	डेल्टा	ओमायक्रॉन
सर्वप्रथम निदान	युनायटेड किंग्डम (सप्टे. २०२०)	दक्षिण आफ्रिका (मे २०२०)	ब्राझिल (नोव्हें. २०२०)	भारत (ऑक्टो. २०२०)	बोत्सवाना, द. आफ्रिका (२४ नोव्हें. २०२१)
संक्रमणशीलता	५०%	५०%	४६%	८२-८६%	८६%
प्रसार झालेले देश	१९२	१४९	८६	१६३	१२५
दाहकता/ विपारीपणा/ रोगाची तीव्रता (Virulence/ Disease Severity)	- रुग्णभरती ++ (Avg: १३.३ दिवस) - रोगतीव्रता ++ - मृत्युप्रमाण ++ - ब्रेक थ्रू संसर्ग + - दुसऱ्या व तिसऱ्या लाटेला कारणीभूत.	- रुग्णभरती ++ - रोगतीव्रता ++ - मृत्युप्रमाण + - दुसऱ्या व तिसऱ्या लाटेला कारणीभूत.	- रुग्णभरती ++ - रोगतीव्रता ++ - मृत्युप्रमाण ++ - दुसऱ्या व तिसऱ्या लाटेला कारणीभूत.	- रुग्णभरती +++++ - रोगतीव्रता +++++ - मृत्युप्रमाण +++++ - ब्रेक थ्रू संसर्ग + - तिसऱ्या लाटेला कारणीभूत.	- रुग्णभरती ++ - रोगतीव्रता +++ - मृत्युप्रमाण + - ब्रेक थ्रू संसर्ग +++++ - मोनोक्लोनल ॲन्टिबॉडीचा प्रभाव कमी. - तिसऱ्या व चौथ्या लाटेला कारणीभूत.
लस परिणामकारकता	६४-८९% पर्यंत प्रभावी	४८-८४% पर्यंत प्रभावी	४८-८४% पर्यंत प्रभावी	६९-८७% पर्यंत प्रभावी	३० ते ४०% पर्यंत प्रभावी

दुर्गम भागात झोनद्वारे लस

जव्हारसारख्या दुर्गम भागात झोनद्वारे लस वाहतुकीचा यशस्वी प्रयोग करणाऱ्या सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अधिकारी कर्मचाऱ्यांचे तसेच पालघर जिल्हा प्रशासनाचे मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांनी अभिनंदन केले आहे. अनेक नावीन्यपूर्ण उपक्रमांची देशपातळीवर प्रथमतः अंमलबजावणी करत महाराष्ट्राने नेहमीच आपले पाऊल पुढे टाकले आहे. झोनद्वारे लस वाहतुकीच्या या उपक्रमाने दुर्गम आदिवासी भागातील नागरिकांची आरोग्य रक्षणाची वाट अधिक प्रशस्त आणि सोपी झाली आहे.

G I P E P